

Statutární město Most
Radniční 1
Most

„Úsvit“

Projekt partnerské spolupráce při zlepšování situace v sídlišti Chanov

[Dílčí projekt – Projekt Mentor](#)

Služba Mentor („romský mentor“)

- **Cíle**

Hlavním účelem služby Mentor je snížit rizika recidivy a sociálního vyloučení u osob, kterým byl uložen alternativní trest či opatření a které se hlásí k romské menšině.

Cílem je zvýšit pravděpodobnost, že tito klienti splní podmínky alternativního trestu nebo opatření a nebude jim uložen trest odnětí svobody. Služba Mentor napomůže k efektivnější práci s výše zmíněnými klienty, k posílení jejich právního vědomí a schopnosti uvědomit si závažnost situace, ve které se nacházejí, a k získání dovedností tuto situaci řešit.

- **Cílová skupina**

Klienti - osoby, které se cítí být součástí romské menšiny a dostaly se do konfliktu se zákonem (klienti Probační a mediační služby ČR, dále jen PMS ČR).

Především se jedná o:

- děti a mladistvé ve věku 15-18 let, kterým bylo nebo může být uloženo opatření,
- klienty starší 18 let, kterým byl nebo může být uložen alternativní trest.

Mentoři – vyškolení zástupci romské komunity, kteří pracují s klienty.

Odborná veřejnost z oblasti trestní justice a sociálních služeb (zejména pracovníci PMS ČR, soudci, státní zástupci, sociální kurátoři a další odborníci pracující s klienty projektu) je cílovou skupinou v širším slova smyslu, na níž budou zaměřeny doprovodné PR aktivity.

- **Uživatelé, spolupracovníci**

Služba Mentor je realizována v bezprostřední spolupráci s PMS ČR, která službu Mentor dlouhodobě hodnotí jako velmi podpůrnou a prospěšnou. Úloha PMS ČR spočívá především ve vytipování klientů a jejich předání mentorům a v průběžné spolupráci pracovníků PMS ČR s mentory při řešení případů. Pracovníci PMS ČR také zprostředkují informaci o zapojení klienta do služby Mentor zainteresovaným odborníkům (soudcům, státním zástupcům, sociálním kurátorům). V některých regionech a městech již orgány činné v trestním řízení postupně začínají využívat spolupráce s mentory, např. v předrozsudkové fázi, a to jak u mladistvých, tak u dospělých pachatelů. Mentoři také přímo spolupracují například s poskytovateli práce v rámci výkonu trestu obecně prospěšných prací.

- **Přínos**

Vzhledem ke svému primárnímu zaměření na snižování rizika sociální exkluze a recidivy u příslušníků romské menšiny má služba Mentor pozitivní dopad v oblasti prevence kriminality a sociální integrace Romů.

Prostřednictvím terénní práce mentorů v romské komunitě se zvýší právní vědomí příslušníků této menšiny alepší informovanost o systému justice a způsobu řešení trestné činnosti. Využití služby Mentor má vliv na celou komunitu, a to v podobě zvýšení důvěry ve státní instituce, zvýšení či udržení ekonomického standardu rodin klientů i ve zvýšení kvality rodinných sociálních vazeb. Při realizaci služby v minulosti se rovněž potvrdil předpoklad, že mentor v rámci své komunity může působit a velmi často působí jako pozitivní vzor, především pro děti a mladistvé.

• **Stručný popis, aktivity**

Jedná se o terénní práci mentorů s klienty. Mentor spolupracuje s max. 2-3 klienty najednou dlouhodobě a zároveň řeší jednorázové zakázky PMS ČR (např. dohledání adresy klienta). Časová dotace mentorovy práce je max. 150 hodin ročně, tj. cca 10–15 hodin měsíčně. Mentor je vyškolený laik, který je klientovi podporou a rádcem v jeho potřebách. S klienty ho spojuje sounáležitost s romskou komunitou, jazyková a kulturní blízkost. Romský mentor působí jako prostředník mezi klientem a justicí a během výkonu alternativního trestu klientovi poskytuje praktickou pomoc a poradenství. Mentor má přehled o možnostech v regionu (rekvalifikační kurzy, nabídka zaměstnání, poskytovatelé OPP). Při své práci je vázán mlčenlivostí. Mentor nesupluje práci pracovníka PMS ČR či jiného odborníka, který dal mentorovi k práci na případu podnět.

Hlavní činnosti mentora:

- motivace klientů k plnění povinností souvisejících s výkonem alternativních trestů a opatření,
- doprovázení klientů na schůzky s PMS ČR a na jednání s úřady,
- podpora a pomoc při hledání zaměstnání, rekvalifikace či jiného vzdělání,
- pomoc při vyplňování formulářů,
- návštěvy klientů v domácnostech,
- spolupráce s poskytovateli práce v rámci trestu obecně prospěšných prací,
- pomoc při hledání zdrojů v rodinách klientů,
- motivace klientů k náhradě škody,
- podpora při řešení zadluženosti klientů,
- pomoc PMS ČR při orientaci v romské komunitě.

Mentoři absolvují vzdělávací kurz se zaměřením na základy trestního práva a rozvoj komunikačních dovedností v rozsahu 100 hodin (60 hodin teorie a 40 hodin praxe), zakončený zkouškou. Odborná způsobilost mentorů je dále prohloubena v rámci doplňujícího vzdělávání, jehož obsah je sestaven na základě objednávek mentorů, kteří reagují na konkrétní potřeby svých klientů (např. problematika dluhů a exekucí, drog, rozšíření právního minima a komunikačních dovedností).

Terénní práce mentorů je podpořena pravidelnou skupinovou supervizí realizovanou vyškolenými odborníky, supervizory (1x za měsíc). Supervizoři pořizují písemné zprávy ze supervizí na stanovený formulář.

Pracovníci PMS ČR každé dva měsíce hodnotí úspěšnost intervence mentora a přínos služby Mentor u jednotlivých klientů formou standardizované evidence, čímž umožňují sledovat a zvyšovat efektivitu realizace služby.

• **Dosažené úspěchy**

V rámci pilotního projektu Mentor (2004 – 2005) spolufinancovaného Evropskou unií v rámci programu Phare „Zlepšení dlouhodobých příležitostí pro Romy“ a Velvyslanectvím USA byla služba Mentor zavedena a ověřena nejprve v Jihočeském a Středočeském kraji. V rámci projektu Systém mentoringu v trestní justici (2005 – 2008) byla rozšířena do krajů Pardubického, Královéhradeckého a Libereckého a zároveň byl vypracován jednotný systém služby Mentor, aplikovatelný kdekoli na území České republiky. Projekt byl financován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR. Během obou projektů bylo vyškoleny 40 mentorů (z toho 10 v pilotní fázi), z nichž 32 je nadále aktivních. Spolupracují se 16 středisky PMS ČR. Jejich činnost byla kromě výše zmíněných projektů zajištěna i díky dotacím z Jihočeského (2005, 2007) a Středočeského kraje (2005) a Úřadu vlády ČR (projekt Služba Mentor 2007). Mentoři do současné doby pracovali s více než 480 klienty a průměrná úspěšnost jejich intervence se stabilně pohybuje kolem 50% (statistické údaje jsou průběžně aktualizovány na webových stránkách www.mentoring.spj.cz). Činnost mentorů je do konce roku 2008 zajištěna díky projektu Služba Mentor 2008, spolufinancovanému z dotace Úřadu

vlády ČR v rámci programu „Předcházení sociálnímu vyloučení a odstraňování jeho důsledků“, podprogram B. „Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce“, dále z grantů Jihočeského kraje a hl. m. Prahy v sociální oblasti.

Na základě dobré praxe byla služba Mentor v roce 2006 rozšířena na území hlavního města Prahy v rámci projektu Rozvoj lidských zdrojů, osvěta a poradenství realizovaného Českým helsinským výborem, kterého se SPJ účastnilo jako partnerská organizace zajišťující realizaci mentoringu. Bylo vyškolen 12 mentorů, z nichž 8 je aktivních, kteří v období od června do prosince 2007 pracovali s 49 klienty. Po skončení projektu byla jejich činnost v prosinci 2007 financována z grantů prevence kriminality hl. m. Prahy.

• **Finanční náklady**

Následující výčet finančních nákladů nutných k zajištění služby Mentor má sloužit jako podklad pro podrobné vyčíslení nákladů a vytvoření rozpočtu realizace služby.

Osobní náklady:

Mzdy osob podílejících se na realizaci služby Mentor. Jsou to:

- Členové realizačního týmu SPJ: vedoucí, koordinátor, administrátor (Kmenoví zaměstnanci SPJ, zaměstnaní v pracovním poměru. Výše platu a úvazku závisí na tom, v jakém rozsahu je služba Mentor realizována.).
- Supervizoři (Externisté z regionů, se kterými buďto SPJ uzavírá DPČ, nebo se jedná o OSVČ, které své služby SPJ fakturují. Hodinová hrubá mzda činí 700,- Kč.).
- Lektori vzdělávacího kurzu + doplňujícího vzdělávání (Externí odborníci, zajišťující vyškolení mentorů v regionech. Jsou placeni stejným způsobem, jako supervizoři.).
- Mentoři (Externisté, se kterými SPJ po vyškolení uzavírá DPP. Hodinová hrubá mzda činí 130,- Kč.).

Cestovné

- Hrazení nákladů jízdného, stravného a ubytování pro supervizory, lektory, příp. členy realizačního týmu (Cesty na supervize, vzdělávací kurzy, kulaté stoly.).
- Hrazení jízdného pro mentory do výše ceny jízdného hromadné dopravy (Cesty na vzdělávací kurz, za klientem a na supervize. Nárok na jízdné vykazují mentoři vyplněným cestovním příkazem.).

Další náklady

- Pronájem prostor pro konání vzdělávacího kurzu + doplňujícího vzdělávání pro mentory, supervizi a kulatých stolů.
- Občerstvení pro účastníky vzdělávacího kurzu + doplňujícího vzdělávání, supervizi a kulatých stolů.
- Poštovné, telefony, internet (SPJ).
- Kancelářské potřeby (SPJ).
- Tisk a kopírování (výroba manuálů a pracovních sešitů pro vzdělávací kurz Mentor).

• **Doplňující informace:**

Díky službě Mentor byl v některých zapojených regionech nastoupen pozitivní trend spolupráce PMS ČR, orgánů činných v trestním řízení a dalších státních organizací s mentory při práci s klienty z řad romské menšiny. V současné době se jedná o jedinou službu v oblasti práce s pachateli trestné činnosti, která přímo využívá potenciál romské menšiny.

V Národní zprávě o strategiích sociální ochrany a sociálního začleňování na léta 2006 – 2008 zpracované MPSV ČR v r. 2006 je konstatováno, že služba Mentor je nejúspěšnějším programem, který PMS ČR podpořila a zapojila se do jeho realizace.